

БЪРЗОДЕЙСТВУВАЩА СИСТЕМА ЗА СЪБИРАНЕ И ОБРАБОТКА НА АНАЛОГОВА ИНФОРМАЦИЯ

Ангел Попов - ВМЕИ - София

Мирчо Мъглижанов - ВМЕИ - Пловдив

Даринка Манова - ВМЕИ - Пловдив

В работата се разглеждат някои проблеми свързани със събиране, обработка и визуализация на широкоспектрни аналогови сигнали. Предложен е метод за дискретизация с честота на дискретизация по-ниска от тази, препоръчвана от теорията (Найкюист - Шенон - Котелников), на бързоизменящи се периодични сигнали с произволна (най-често импулсна) форма. Анализирани са трудностите при възстановяване на формата на сигнала и са предложени начини за решаването им. Чрез цифрова обработка след аналого-цифровото преобразуване се постига: (i) регуциране на шумовете извън спектъра на изследвания сигнал; (ii) корекция на високочестотните изкривявания; (iii) повишаване на вертикалната разделителна способност.

Конструиран е модул към автоматизирана измервателна система, управлявана от персонален компютър. Схемното решение на модула е на базата на ECL структури (паралелен аналого-цифров преобразувател и схеми за синхронизация).

1. УВОД. Паралелните аналого-цифрови преобразуватели (т.нар. *Flash ADC*) се използват напоследък търгре широко при изследване на сигнали в бързодействуващи електронни схеми [2]. Едно много характерно тяхно приложение представляват цифровите осцилоскопи реализирани като модули към персонален компютър. Основни компоненти на търгъв модул са: паралелен АЦП и буферна памет. Данните от тази памет се предават в компютъра, където се обработват и визуализират.

2. ОСНОВНИ ЗАДАЧИ. В публикациите [2÷9] са разгледани редица въпроси свързани с конструирането и приложението на системи на базата на паралелни (*Flash*) аналого-цифрови (А-Ц) преобразуватели (АЦП), т.нар. *Flash Data Acquisition Systems*.

Настоящата работа има за цел решаването на следните проблеми:

а) Усъвършенствуване на предложения от авторите метод [4] за дискретизация на периодични сигнали със субнайкюистова честота (т.нар. субдискретизация [1]) по отношение на: (i) точност при възстановяване формата на сигнала; (ii) опростяване на хардуера чрез напълно асинхронно действие на дискретизиращия сигнал спрямо преобразувания;

б) Цифрова обработка (DSP) в компютъра на данните от аналого-цифровото преобразуване с цел: (i) подобряване на отношението сигнал/шум; (ii) корекция на високочестотните изкривявания във входната аналого-цифрова част на модула за А-Ц преобразуване; (iii) повишаване на вертикалната разделителна способност;

в) Конструиране на модул към персонален компютър (PC) - в съответствие с изискванията на метода за дискретизация на периодични сигнали, снабден със стандартни интерфейси за обмен.

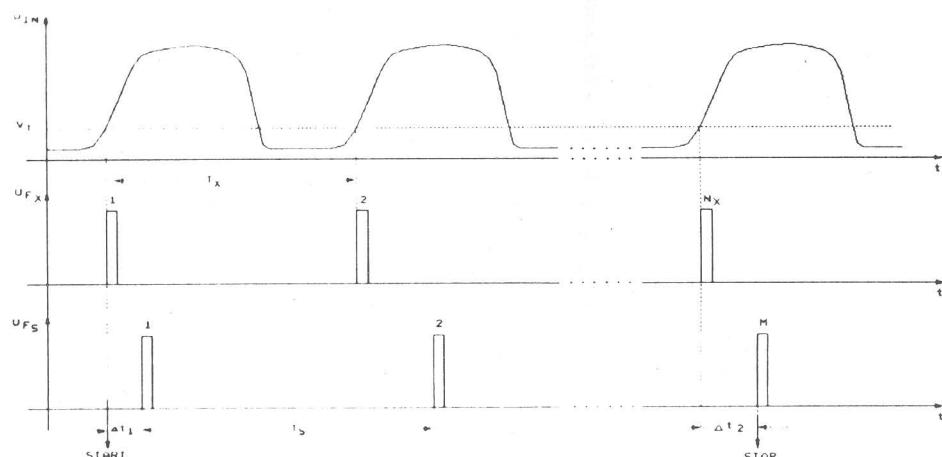
3. ДИСКРЕТИЗАЦИЯ И ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ ФОРМАТА НА ПЕРИОДИЧНИ СИГНАЛИ.

При експерименталните изследвания на електронни схеми преобладават периодични сигнали, които могат да се дискретизират с честота f_s (*sampling rate*), много по-ниска от тази определена по теоремата на Найкуист (Шенон, Котелников) [1]. Модерната измервателна апаратура [7,8,9] използва този начин на работа (т.нр. *Random Repetitive Sampling-RRS*). За съжаление същността му не е описана в досъщната ни литература. В [4] е предложен метод за неговата реализация, чиито подобрен вариант е изложен по-долу.

3.1. А-Ц преобразуване. Основните времеви съотношения са показани на фиг.1.

Синхронизиращите импулси се формират при преминаване на входния сигнал през прага V_T . Броят им N_x се натрупва в брояч. Първият синхроимпулс определя началото (*START*) на цикъла за събиране на данни T_{ACQ} . АЦП от своя страна работи с честота на дискретизация f_s , фазово независима от входния, съответно синхронизиращия сигнал. С тази честота данните от изхода на АЦП постъпват в памет с капацитет M . При напълване на паметта цикълът завършва (*STOP*). От фиг.1 се вижда че:

$$(1) \quad T_{ACQ} = N_x T_x + \Delta t_2 = M T_s + \Delta t_1$$

Фиг. 1

3.2. Възстановяване формата на входния сигнал. За целта е необходимо да се определи периода му T_x и мястото във времето на всяка стойност получена от АЦП и записана в паметта. От (1) се получава

$$(2) \quad T_x = \frac{MT_s}{N_x} + \frac{\Delta t}{N_x}$$

Единствената неизвестна величина

$$(3) \quad \Delta t = \Delta t_1 - \Delta t_2$$

е трудно да се измери точно. Пренебреждането ѝ пък внася грешка в T_x . Интересно е да се отбележи, че при синхронизация на АЦП с входния сигнал, т.е. при $\Delta t_1 = 0$, грешката в общия случай нараства, т.е. асинхронният режим е за предпочтение - реализира се по-лесно и не влошава точността на метода.

Основният начин за намаляване на грешката, определена от (3), е в увелячаване на N_x посредством увелячаване обема на паметта. (Съвременните системи работят с памети от порядъка на 50-100K думи [9]). В [4] е предложен "по-хитър" подход - да се използува умерена по обем памет, а адресният брояч, както и броячът за N_x да бъдат много по-големи. Въобще увелячаването на N_x позволява да приемем, че периодът на преобразувания сигнал е

$$(4) \quad T_x = \frac{MT_s}{N_x}$$

Тогава чрез последователно четене на данните от паметта времевата координата на всяка точка спрямо началото се определя по следната формула [4]:

$$(5) \quad \Delta T(n) = n \cdot T_s - T_x \text{Ent}\left(n \cdot \frac{T_s}{T_x}\right),$$

където: $n = 0 \div M$ е поредния адрес от паметта, а функцията Ent е равна на цялата част на числото в скобите.

4. ЦИФРОВА ОБРАБОТКА. Обработката в компютъра на данните от А-Ц преобразуване може да намали някои методични и инструментални грешки и да повиши точността на реконструирания входен сигнал.

4.1. От (4) можем да определим честотата на дискретизация

$$(6) \quad f_s = f_x \frac{M}{N_x}$$

При възстановяване на формата на сигнала от M стойности намиращи се в N_x периода се възстановява много по-малък брой N_{rec} периода ($N_{rec} \ll N_x$), които се зареждат във видеопаметта за визуализация. По този начин се получават сигнали привидно дискретизирани с много по-висока еквивалентна честота.

$$(7) \quad f_{\text{Seq}} = f_x \frac{M}{N_{\text{rec}}} >> f_s$$

Шумовете, дължащи се на твърде широката еквивалентна честотна лента, могат да се намалят чрез нискочестотен цифров филтър, подтискащ всички честоти извън спектъра на преобразувания сигнал.

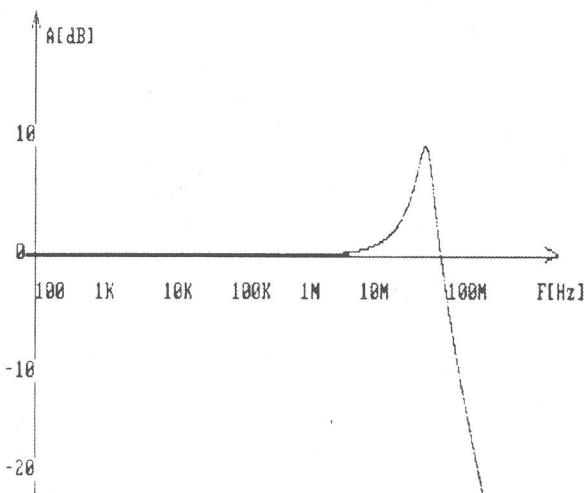
4.2. Входните аналогови вериги на АЦП (адионтоамтор, входен усилвател) внасят затухване в областта на високите честоти от спектъра на сигнала. То може да бъде компенсирано чрез високочестотна корекция в споменатия по-горе НЧ филтър. За тази цел бе експериментирана цифрова филтрация с филтър на Чебишев. Неговата предавателна характеристика е

$$(8) \quad T(p) = \frac{1}{(P-P_k)(P-\bar{P}_k)} = \frac{1}{P^2 + b_1 P + b_0}$$

За определяне на b_1 и b_0 се използва следната система от две уравнения:

$$(9) \quad \left| \begin{array}{l} Q(p) = \frac{\sqrt{b_0}}{b_1} \\ \omega_m = \sqrt{b_0 - \frac{b_1^2}{2}} \end{array} \right.$$

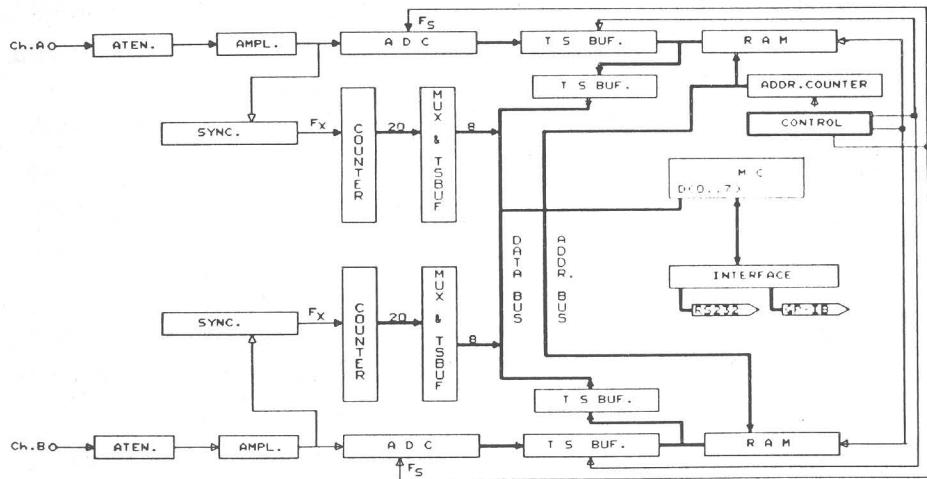
По зададен качествен фактор Q и честота ω_m се изчисляват b_0 и b_1 . Нормираната АЧХ на филтъра е показвана на фиг. 2.

Фиг. 2

4.3. Ефектът описан в 4.1 може да се третира и като компресиране в твърде кратък отрезък от време на данни равномерно разпределени в много по-продължителен времеви интервал. Тогава чрез усредняване на данните, визуализиращи всяка точка от екрана, се повишава разделителната способност на системата.

5. АПАРАТНА РЕАЛИЗАЦИЯ. На фиг.3 е показана блоковата схема на модула, конструиран въз основа на метода, изложен по-горе в т.3. Модулът представлява апаратната част на гвуканален цифров осцилоскоп към автоматизирана измервателна система на базата на PC. Критичните за бързодействието блокове - паралелният АЦП (К1107ПВ3) и синхронизацията - са с ECL структура. Това позволява преобразуването на сигнали с честотен спектър до 60MHz с честота на дискретизация до 50MHz. Блокът COUNTER отчита броят периоди N_x на входния сигнал. Микроконтролерът MC (8031) управлява обмена между модула и PC. Примеждава сериен (RS232) и паралелен (GPIB) интерфейси.

Фиг. 3

6. ЗАКЛЮЧЕНИЕ. Описаната бързодействуваща система за събиране и обработка на аналогова информация е разработена и внедрена в лабораторията по Цифрова схемотехника към ВМЕИ Пловдив.

ЛИТЕРАТУРА

1. Макс Ж. Методы и техника обработки сигналов при физических измерениях., м.и. Москва, Мир, 1983.
2. Попов А., Д. Манова. Системи за събиране на данни изградени с паралелни АЦП. Шеста международна конференция "САИТНИ 92", Варна - СВ. Константин, 1-3 октомври 1992.
3. Попов А., Д. Манова., М. Мъглижанов. Цифров осцилоскоп предназначен за автоматизирана тестова система. Седма международна конференция "САИТНИ 93", Варна - СВ. Константин, 1-3 октомври 1993.
4. Попов А., Д. Манова., М. Мъглижанов. Аналогово-цифрово преобразуване и възстановяване формата на сигнала в бързодействуващи системи за събиране на данни. Седма международна конференция "САИТНИ 93", Варна - СВ. Константин, 1-3 октомври 1993.
5. Марцинкевич А. и др. Быстро действующие интегральные микросхемы ЦАП и АЦП М. Радио и связь, 1988.
6. Tektronix rolls out 500-MHz flash A-D converter. *Computer Design*. January 1, 1989, p 104
7. Witte R. Sample Rate and Display Rate in Digitizing Oscilloscopes. *Hewlett-Packard Journal*. February 1992
8. Fundamentals of Aliasing LeCroy - AN CSD-003. 1990.
9. Benefits of long memories in digital oscilloscopes. LeCroy AN ITI - 008.

FAST SYSTEM FOR ANALOG DATA ACQUISITION AND PROCESSING

A.Popov - Technical University (VMEI) - Sofia
M. Maglijanov - Technical University (VMEI) - Plovdiv
D. Manova - Technical University (VMEI) - Plovdiv

A B S T R A C T

Some problems concerning Fast Analog Data Acquisition Systems based on the use of Flash A-D Converters and PC are considered. An approach to the digitizing and waveform reconstructing of fast periodic signals is proposed. The S/N ratio and the precision of the displayed waveform are approved by using DSP A digital oscilloscope is designed as a part of a PC based automatic test equipment (ATE) failored for educational purposes.